

Broedvogels Waddengebied

hoe en waarom van referentiegebieden

■ In de vorige SOVON-Nieuws is in grote lijnen geschetst hoe het project Broedvogelmonitoring Waddengebied is georganiseerd. Het project heeft ten doel ontwikkelingen in aantallen en verspreiding van broedvogels in het Waddengebied op de voet te volgen. Het wordt financieel ondersteund door de Directie NBLF en is voor een groot deel afhankelijk van de inzet van vele beheerders, vogelwerkgroepen en particulieren. De basis van het project bestaat uit (a) een telling om de vijf jaar van het hele Waddengebied van alle relevante soorten, (b) een jaarlijkse telling van kolonievogels in het hele gebied, en (c) een jaarlijkse telling van alle soorten in referentiegebieden. Wat is het nut van tellingen in referentiegebieden?

Waarom referentiegebieden?

Tot voor kort was er nauwelijks informatie voorhanden omtrent voor- of achteruitgang van veel voorkomende soorten in het Waddengebied. Werd er dan helemaal niet geteld in het Waddengebied? Het antwoord op deze vraag is uiteraard ontkennend. De beheerders en een heel legertje vrijwilligers deden en doen hier juist heel veel (het grote aantal avifauna's spreekt boekdelen). Een belangrijk deel van de gegevens bleef echter intern en was amper beschikbaar voor het geven van trends. Door de opzet van een systeem van referentiegebieden ofwel steekproefgebieden (ruwweg te vergelijken met het BMP) wordt dit euvel ondervangen.

Referentiegebieden vormen dus een belangrijke pijler van het broedvogelonderzoek in het Waddengebied. Het tellen hier heeft ten doel trends vast te leggen van broedvogels die karakteristiek zijn voor het gebied, maar te talrijk om jaarlijks integraal te tellen. In 1992 werden 14 van dergelijke gebieden geteld, in 1993 zijn daar zes bijgekomen (figuur 1). Het lijkt er sterk op dat er in 1994 vijf aan de lijst kunnen worden toegevoegd!

Welke soorten?

In principe zijn we alleen geïnteresseerd in die soorten die als broedvogel karakteristiek zijn voor het Waddengebied. Iedereen kent de problematiek rond de Eidereenden (sterfte door overbevising van de schaaldieren waar Eidereenden afhankelijk van zijn). Deze beleidsrelevante soort moet dus goed in de steekproef vertegenwoordigd zijn. Ook voor soorten als Wulp, Strandplevier en alle sterns is het van belang te weten hoe het met ze gaat.

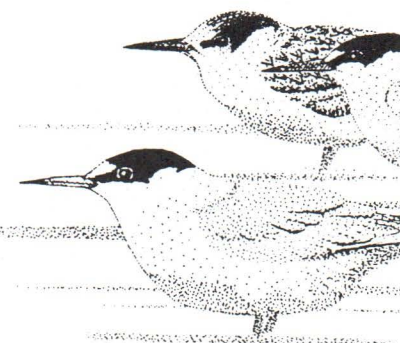
Een soort als de Strandplevier kan bijvoorbeeld een belangrijke indicator zijn voor min of meer ongestoorde strandvlakten. Sterns vertonen een achteruitgang wanneer door giflozingen iets fundamenteel fout zit in de voedselketen. Uiteraard gaat het ook om soorten waarvoor we in Nederland een belangrijke verantwoordelijkheid dragen. In de recent uitgekomen Rode Lijst staan genoeg soorten vermeld waarvoor het Waddengebied van groot belang is.

1994 en verder

Met de uitbreiding van het aantal referentiegebieden neemt de be-

trouwbaarheid van het meetnet toe. Niet alleen wordt er in meer terreintypen gekeken, ook het aantal gebieden waarin een soort voorkomt neemt toe. In de steekproef van 1992 waren cruciale soorten als Eidereend en Wulp onvoldoende aanwezig. Ook waren niet alle waddenbiotopen (voor zover we daarvan mogen spreken) evenredig vertegenwoordigd.

Door de komst van een paar nieuwe telgebieden in de duinen (De Geul op Texel, Vallei van het Veen op Vlieland en de Douwkesplak op Terschelling) is dit probleem gedeeltelijk ondervangen. De komst van de Bandpolder in NO-Friesland kan als een belangrijke aanwinst worden gezien. Een belangrijke binnendijkse polder met broedvogelsoorten die een directe relatie met het waddenmilieu hebben, is natuurlijk altijd een pré. Om dezelfde reden wordt vanaf dit jaar Polder Breebaart bij de Punt van Reide integraal geteld.

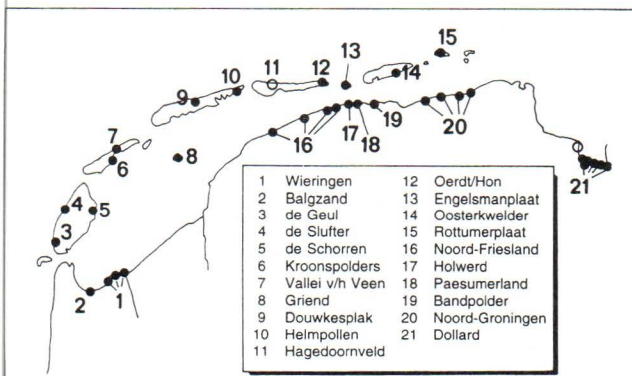
Dwergsterns (Bram Rijkens)

Hoewel het ernaar uitziet dat we in 1994 de zaakjes aardig voor elkaar hebben blijven er natuurlijk altijd wensen over. Met name de poldergebieden vergen de nodige aandacht. Nieuwe referentiegebieden op Texel, Terschelling, Noord-Friesland en Noord-Groningen lijken wenselijk om een vinger aan de pols te houden.

Wanneer mensen geïnteresseerd zijn om de Tureluurs, Scholeksters en bijv. sterns in de graslanden langs de waddendijken te tellen, dan is SOVON een en al oor. Hoewel méér tellen niet in alle gevallen beter is, durven wij het wel aan dat dit niet voor het Waddengebied opgaat. Gewoon bellen dus.

In de volgende SOVON-Nieuws zal aandacht worden geschonken aan de eerste resultaten uit 1994. Alle tellers alvast bedankt!

Ben Koks & Rob Vogel

Figuur 1. Referentiegebieden in het Waddengebied (gesloten rondje is geteld in 1992, open rondje nog niet formeel goedgekeurd).